

Beroemde serie prentbriefkaarten laat het Limburgse straatbeeld uit 1906 zien

Bron: dagblad De Limburger 14 november 2013 door Erwin Schmidt

De dorpskern van Meijel heeft nog geen bestrating. © boek "Noord-Brabant en Limburg in 1906"

Den Bosch/Weert -

Prentbriefkaarten van Berkers Verbunt zijn in trek bij verzamelaars. In 1906 liet deze uitgever Limburgse en Brabantse plaatsen fotograferen. Dat leverde 675 historische prenten op, die nu bijeengebracht zijn in een boek.

„In de periode 1906-1920 waren prentbriefkaart erg populair, vooral rond de Eerste Wereldoorlog”, vertelt Jac. Biemans, voorzitter van de Heemkundekring Cranendonck. In een wereld waar de telefoon nog geen gemeengoed was, waren briefkaarten een belangrijk communicatiemiddel, weet de 60-jarige in Maarheeze opgegroeide historicus.

Voor verzamelaars zijn de kaarten van Berkers Verbunt erg speciaal. „De prijzen zijn enorm opgelopen. Zo’n kaart kun je nauwelijks onder de 50 euro kopen en dat kan oplopen tot wel 200 euro”, zegt Biemans, die inmiddels in Den Bosch woont.

Samen met de Brabanders Frans van Lierop, Johan Pullens en Jan Spoorenberg heeft hij zich drie jaar lang in de materie verdiept om het boek *Noord-Brabant en Limburg in 1906: de beroemde prentbriefkaarten van Berkers Verbunt*, samen te stellen. Dat wordt zondag in Asten gepresenteerd.

Nostalgie

„De serie geeft een nostalgisch beeld van hoe het 120 jaar geleden was in gewone dorpen en steden”, zegt Biemans. „Als ik kijk naar het plaatje van de Korenmarkt in Weert, dan zie ik daar tailleur Jean Tillemans en een café met biljart De Vesper. Veel wegen in dorpen zijn nog onverhard en de fiets begint in het straatbeeld te verschijnen.”

Helden-Panningen in 1906. — © boek 'Noord-Brabant en Limburg in 1906'

Liefhebber Frans van Lierop uit Eindhoven had enkele jaren geleden geluk. Hij kon van een verzamelaar een collectie van zeshonderd kaarten overnemen, waaraan decennia was gewerkt. „Het vinden van de laatste, ontbrekende exemplaren heeft nog de meeste moeite gekost”, weet Biemans. „Frans had gelukkig ook dubbele, zodat hij die kon ruilen.”

Biemans is er net als de overige auteurs door Van Lierop bijgehaald toen deze de serie compleet had. „Om alles uit te zoeken, te ordenen en er een boek over te maken”, zegt Biemans.

Het was de Astense boekhandelaar Janus Berkers, die samen met zijn compagnon Aloïsius Verbunt de prenten liet maken. „Waarschijnlijk is Berkers in 1905 op het idee gekomen na het lezen van een artikel in een tijdschrift over een fotograaf die op een motor rondtrok”, denkt Biemans.

Tinto Novum

Dat jaar was er in Haarlem een drukker, die met het procédé 'Tinto Novum' kwam. Zwartwit foto's werden daarbij gedrukt op een onderlaag van de kleuren blauw en okergeel. Een in die tijd onderscheidend product. Berkers Verbunt vatte het plan op één miljoen prentbriefkaarten te laten drukken van stads- en dorpsgezichten. Die werden genummerd, van 1 tot 675.

Schoolstraat in Weert in 1906. Rechts het gebouw van Saint Louis. — © boek 'Noord-Brabant en Limburg in 1906'

„We weten dat een fotograaf in mei 1906 op pad is gegaan en naar tachtig plaatsen in Brabant en Limburg zijn afgereisd”, zegt Biemans. In Limburg werden Beesel, Haalen, Helden, Helden-Panningen, Heythuysen, Horn, Kessel, Maasniel, Meijel, Nederweert, Reuver, Roggel, Swalmen en Weert bezocht. Van iedere plaats zijn minimaal drie briefkaarten gemaakt. „Van grotere plaatsen, zoals Weert, zijn er wel twintig verschenen. Van het kleine Heythuysen dertien. Dat kwam omdat daar gesticht Sint Aloysius zat, waarmee mogelijk een deal werd gesloten.”

Hondenkar

Van Swalmen zijn maar drie kaarten gemaakt. Daarbij zit wel een bijzondere. „Die hebben we op de omslag van het boek gezet”, zegt Biemans. „Er staat een groepje mensen op met een hondenkar. Dat was iets aparts. Die kaart is in een andere vorm door nog twee uitgevers uitgebracht. Een Amsterdamse uitgever heeft er ‘Groeten uit Noord-Brabant’ op gezet, wat dus niet klopt.”

Buurtschap Leeuwen in Reuver. Links het in 1933 afgebroken kapelletje dat was gewijd aan de Heilige Antonius. De wegwijzer verwijst naar Venlo, Beesel en Kessel. — © boek 'Noord-Brabant en Limburg in 1906'

Duidelijk is dat het project te omvangrijk was voor Berkers Verbunt. „Om faillissement te voorkomen, is de uitgeverij in 1907 openbaar verkocht. Uit de verkoopcatalogus blijkt dat er aardig wat restpartijen waren. Van Weert waren 60.500 prentbriefkaarten over. Janus Berkers vertrok in 1909 met de noorderzon en liet zijn schuldeisers achter. Hij is in Amerika handelaar in tuinmaterialen geworden.”

‘Noord-Brabant en Limburg in 1906: de beroemde prentbriefkaarten van Berkers Verbunt’, door Jac. Biemans, Frans van Lierop, Johan Pullens en Jan Spoorenberg kost 39,90 euro en is bij de lokale boekhandel te bestellen of via de website picturespublishers.nl

Meer foto's bekijken? Klik op onderstaande link
https://m.limburger.nl/cnt/dmf20231114_93580712

en tik op de foto voor meer Limburgse beelden.